

MYXAS GLUTINOSA - EEN BEDREIGDE SOORT

door

A.D.J. Meeuse

In het VARA-programma 'Vroege vogels' enige tijd geleden* deelde een ter zake kundig lid van onze vereniging mede dat de keuze van een onderzochte locatie was bepaald omdat het één der laatste vindplaatsen zou zijn van *Myxas glutinosa* (wellicht de allerlaatste). Het voorkomen in Nederland is ook van Europees belang, daar in Engeland nog slechts één vindplaats bekend is en in Duitsland nog maar enkelen. Er rezen toen bij mij enige vragen. Toen ik het geval voorlegde aan mijn jongste zoon (ook afgestudeerd bioloog) zei hij meteen dat de afstanden tussen de vindplaatsen (Engeland-Nederland-Duitsland) zó groot zijn dat dit niet simpel is te verklaren - hoe heeft de soort zich over dergelijke afstanden verspreid, al zou dit in etappes zijn gegaan? Als we veronderstellen dat de huidige vindplaatsen rest-arealen zijn van een groter verspreidingsgebied, dan blijft de transportvraag staan. De voorkeur van de soort voor schoon water (ook elders?) maakt het er niet gemakkelijker op. Speculaties in de trant van een herhaalde mutatie van een *Lymnaea*-achtige vereisen een kennis van de erfelijkheidsstructuur van een *Lymnaea* (met wijde mondopening) en van *Myxas*. Een verklaring als rest-areaal zou enige kans kunnen maken indien *Myxas* als fossiel in de meest recente aardlagen bekend zou zijn, maar bij mijn weten is dit niet het geval.

Zulke overwegingen maken duidelijk dat *Myxas* een zeer bijzondere en interessante soort is waar wij zuinig op moeten zijn. Er zijn nog diverse hiaten in onze kennis over deze slak welke althans ten dele zouden kunnen worden opgevuld door kweekproeven. Hoe beweegt deze soort zich in het water? (Dit mede in verband met de ademhaling - ?luchthappen). Waar voedt de slak zich mee? Waterplanten of oevergewas van een schone sloot, of door 'afgrazen' van de micro-fauna en -flora van rietstengels of de bodem? Kan het een aaseter zijn? In dit verband is de radula-morfologie (indien nog niet beschreven of afgebeeld) interessant, maar aan de bestudering daarvan moet men geen levend exemplaar opofferen maar een gestorven dier of alcoholmateriaal. Verdere vragen: Hoe is het met de voortplanting? Is die al dan niet anders dan bij de *Lymnaea*'s die reeds geruime tijd bij de Vrije Universiteit Amsterdam worden gekweekt? *Lymnaea*-soorten zetten in een aquarium hun eierpakketten niet alleen af op de planten maar ook op de wanden, in de natuur meestal op waterplanten (als het echte waterslakken zijn). Hoe worden bij *Myxas* de eieren bevrucht of is er sprake van parthenogenese? Zijn er uiterlijk onderscheidbare mannelijke en vrouwelijke individuen of is de soort hermafrodit? Over de transportvraag wil ik als mening geven dat aan long-distance-dispersal kan worden gedacht (door watervogels), maar zoiets is moeilijk te bewijzen.

Te overwegen valt of de soort zou kunnen worden uitgezet op een geschikte plek in één (of meer) nieuwe natuurgebieden, maar bescherming blijft absoluut noodzakelijk.

* <http://www.omroep.nl/vara/radio/vroegv/weekdier/index.html>